

บทที่ 3

การประกันชีวิต

หลังจากอ่านบทเรียนบทนี้แล้ว ผู้เรียนควรสามารถ

- อธิบายประเภทของการประกันชีวิตได้
- อธิบายแบบของการประกันชีวิตได้
- อธิบายลักษณะของการประกันชีวิตประเภทสามัญ ประเภทอุตสาหกรรมและประเภทกลุ่มได้
- อธิบายลักษณะของการประกันชีวิตแบบตลอดชีพ แบบชั่วระยะเวลา แบบสะสมทรัพย์ และแบบเงินรายปีได้
- อธิบายความคุ้มครองของการประกันชีวิตแบบพิเศษ
- อธิบายความแตกต่างของการประกันชีวิตแบบ Mortgage Protection และแบบ Credit Life ได้
- อธิบายลักษณะของการประกันชีวิตแบบ Variable Life ได้
- อธิบายลักษณะของการประกันชีวิตแบบ Universal Life ได้
- อธิบายลักษณะของการประกันชีวิตแบบ Variable Universal Life ได้
- อธิบายความแตกต่างของการประกันชีวิตแบบ Variable Life แบบ Universal Life และแบบ Variable Universal Life ได้
- อธิบายความหมายของสัญญาแบบทำกรมธรรม์ได้

การ ประกันชีวิต เป็นรูปแบบหนึ่งของการประกันภัยที่ตกลงให้มีการจ่ายจำนวนเงินตามการทรงชีพหรือการเสียชีวิตของผู้เอาประกันภัย ให้กับผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์ที่ผู้เอาประกันภัยระบุให้เป็นผู้รับเงินผลประโยชน์ โดยผู้เอาประกันภัยต้องจ่ายเงินที่เรียกว่าเบี้ยประกันภัยให้กับผู้รับประกันภัย บทนี้จะกล่าวถึงประเภทของการประกันชีวิต แบบของการประกันชีวิต และการประกันชีวิตแบบพิเศษทั้งที่ขายในประเทศไทยและในต่างประเทศ

ความหมายของการประกันชีวิต

การประกันชีวิต หมายถึง การประกันภัยที่การจ่ายเงินอาศัการทรงชีพหรือการมรณะของบุคคลเป็นเหตุในการจ่าย

คำศัพท์ที่ควรทราบ

ผู้รับประกันภัย หมายถึง คู่สัญญาฝ่ายที่จะชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือ จำนวนเงินเอาประกันภัยให้แก่ผู้เอาประกันภัยหรือผู้รับประโยชน์เมื่อมีเหตุการณ์ตามที่ระบุไว้ในสัญญาเกิดขึ้น

ผู้เอาประกันภัย หมายถึง บุคคลที่ได้รับการคุ้มครองจากกรมธรรม์ประกันภัย (ในการประกันชีวิตคำว่า insured หรือ assured หมายถึง 1. ผู้เอาประกันภัย บุคคลที่ทำสัญญาเอาประกันภัยกับผู้รับประกันภัย 2. ผู้เอาประกันชีวิต บุคคลที่ถูกเอาประกันชีวิตไว้ ในกรณีที่บุคคลนั้นทำสัญญาเอาประกันชีวิตตนเอง ผู้เอาประกันภัยและผู้เอาประกันชีวิตจะเป็นบุคคลคนเดียวกัน)

ผู้รับเงินรายปี หมายถึง บุคคลที่ได้รับเงินรายปีภายใต้การประกันชีวิตแบบเงินรายปี

ผู้รับประโยชน์ หมายถึง ผู้มีสิทธิได้รับผลประโยชน์ตามที่ระบุไว้ในกรมธรรม์ประกันภัย

เบี้ยประกันภัย หมายถึง จำนวนเงินที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องชำระให้แก่ผู้รับประกันภัยตามสัญญาเพื่อที่จะได้รับเงินผลประโยชน์หรือค่าสินไหมทดแทนเมื่อตนเสียชีวิต หรือได้รับความเสียหายตามชนิดของภัยที่ได้เอาประกันภัยไว้

เงินเอาประกันภัย หมายถึง จำนวนเงินที่ระบุในกรมธรรม์แบบกำหนดผลประโยชน์ ซึ่งเป็นจำนวนเงินที่จะต้องจ่ายเมื่อมีเหตุการณ์ที่เอาประกันภัยไว้เกิดขึ้น หรือถ้าเป็นการประกันภัยแบบชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ก็คือจำนวนเงินสูงสุดที่ผู้รับประกันภัยจะต้องรับผิดชอบ

ประเภทของการประกันชีวิต

การประกันชีวิต สามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ การประกันชีวิตประเภทสามัญ (ordinary life insurance) การประกันชีวิตประเภทอุตสาหกรรม (industrial life insurance) และการประกันชีวิตประเภทกลุ่ม (group life insurance)

การประกันชีวิตประเภทสามัญ (Ordinary Life Insurance)

การประกันชีวิตประเภทสามัญ หมายถึง การประกันชีวิตรายบุคคลที่มีจำนวนเงินเอาประกันภัยที่สูงกว่าการประกันชีวิตประเภทอุตสาหกรรม (สูงกว่า 50,000 บาท) และผู้เอาประกันภัยชำระเบี้ยประกันภัยเป็นรายปี ราย 6 เดือน ราย 3 เดือน หรือรายเดือน การประกันชีวิตประเภทนี้อาจมีการตรวจสุขภาพหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนเงินเอาประกันภัยและอายุของผู้สมัครทำประกันภัย ถ้าผู้สมัครทำประกันชีวิตด้วยจำนวนเงินเอาประกันภัยที่ไม่สูงมากนัก เช่น จำนวนเงินเอาประกันภัยไม่เกิน 100,000 บาท และผู้สมัครทำประกันภัยอายุยังน้อย เช่น อายุไม่เกิน 30 ปี อาจได้รับการยกเว้นไม่ต้องตรวจสุขภาพโดยแพทย์ได้ แต่ผู้สมัครทำประกันภัยจะต้องให้ถ้อยแถลงเกี่ยวกับสุขภาพด้วยตนเองเพื่อยืนยันว่าตนเองเป็นผู้ที่มีสุขภาพดี ไม่ได้เจ็บไข้ได้ป่วยด้วยโรคร้ายก่อนที่จะทำประกันชีวิต ทั้งนี้เพื่อป้องกันบุคคลที่มีภัยนั้นชัดเจนอยู่แล้วและเจตนาจะเข้ามาทำประกันชีวิตโดยหวังเงินประกันภัย บริษัทหรือผู้รับประกันภัยจะทำการคัดเลือกภัย กำหนดเงื่อนไขและกำหนดสัดส่วนของการรับประกันภัยอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดความสมดุลในยอดรวมการรับเสี่ยงภัยของผู้รับประกันภัย ทั้งนี้โดยใช้ประโยชน์จากกฎว่าด้วยจำนวนมาก (law of large numbers) หากผู้สมัครทำประกันภัยให้ถ้อยแถลงเกี่ยวกับสุขภาพอันเป็นเท็จ จะทำให้เกิดสิ่งที่เรียกว่าการคัดเลือกที่ขัดประโยชน์ (antiselection หรือ adverse selection) อันหมายถึงการคัดเลือกภัยซึ่งเกิดผลให้ผู้รับประกันภัยเสียประโยชน์ รายงานการตรวจสุขภาพของแพทย์และถ้อยแถลงเกี่ยวกับสุขภาพของผู้สมัครทำประกันภัยนี้ ถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา และบริษัทอาจบอกกล่าวได้ ถ้าพบว่ามี การปกปิดความจริงหรือแถลงความเท็จเกี่ยวกับสุขภาพของผู้สมัครทำประกันภัย

การประกันชีวิตประเภทอุตสาหกรรม (Industrial Life Insurance)

การประกันชีวิตประเภทอุตสาหกรรม หมายถึง การประกันชีวิตรายบุคคลที่มีจำนวนเงินเอาประกันภัยค่อนข้างต่ำ (ต่ำกว่า 50,000 บาท) โดยผู้เอาประกันภัยชำระเบี้ยประกันภัยเป็นรายเดือนหรือรายสัปดาห์ การประกันชีวิตประเภทอุตสาหกรรมนี้ผู้เอาประกันภัยไม่ต้องรับการตรวจสุขภาพโดยแพทย์ แต่อาจมีเงื่อนไขกำหนดระยะรอคอยวันเริ่มความคุ้มครองหรือไม่ก็ได้

การประกันชีวิตประเภทกลุ่ม (Group Life Insurance)

การประกันชีวิตประเภทกลุ่ม หมายถึง การประกันชีวิตซึ่งคุ้มครองบุคคลที่มีผลประโยชน์อย่างเดียวกัน เช่น จำนวนไม่ต่ำกว่า 10 คน ภายใต้กรรมธรรม์ฉบับเดียวกันโดยบุคคลเหล่านั้นจะต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่มโดยมีกฎหมายรองรับอยู่แล้ว เช่น ลูกจ้างของบริษัท สมาชิกสมาคมหรือสหภาพ เป็นต้น การทำประกันชีวิตประเภทนี้ส่วนใหญ่จะเป็นสวัสดิการที่นายจ้างซื้อให้กับลูกจ้าง โดยนายจ้างเป็นผู้เอาประกันภัย และลูกจ้างเป็นผู้เอาประกันชีวิต

การจ่ายเบี้ยประกันภัยนายจ้างอาจออกแต่เพียงฝ่ายเดียวหรือนายจ้างออกร่วมกับลูกจ้างก็ได้ ถ้านายจ้างออกเบี้ยประกันภัยเพียงฝ่ายเดียว นายจ้างต้องทำประกันชีวิตประเภทกลุ่มนี้ให้กับลูกจ้างทุกคน แต่ถ้านายจ้างออกเบี้ยประกันภัยร่วมกับลูกจ้าง ลูกจ้างมีสิทธิที่จะเลือกทำประกันภัยหรือไม่ก็ได้ตามความสามารถในการส่งเบี้ยประกันภัย แต่จะต้องมีลูกจ้างไม่น้อยกว่า 75% ทำประกันภัย และจะต้องไม่น้อยกว่า 10 คน

การประกันชีวิตประเภทกลุ่มนี้ไม่มีการตรวจสอบสุขภาพ เนื่องจากเหตุผลที่ว่าผู้ที่สามารถเข้าทำงานได้ มักจะผ่านการตรวจสอบสุขภาพโดยหน่วยงานมาแล้ว ในการทำประกันชีวิตประเภทกลุ่มผู้รับประกันภัยจะออกกรมธรรม์หลัก (master policy) ให้แก่นายจ้าง สมาคมหรือสหภาพในฐานะเป็นผู้เอาประกันภัย โดยให้ลูกจ้างหรือสมาชิกสมาคมหรือสหภาพเป็นผู้เอาประกันชีวิต ลูกจ้างแต่ละคนจะได้รับใบรับรอง (certificates) ซึ่งเป็นใบสำคัญที่ผู้รับประกันภัยออกให้แก่ผู้เอาประกันชีวิตประเภทกลุ่มแต่ละคนถือไว้เป็นหลักฐานแทนกรมธรรม์ ใบรับรองจะระบุจำนวนเงินเอาประกันภัยและชื่อผู้รับประโยชน์

จำนวนเงินเอาประกันภัยของการประกันชีวิตประเภทกลุ่มจะต้องได้รับการกำหนดขึ้นอย่างมีกฎเกณฑ์ เช่น กำหนดจำนวนเงินเอาประกันภัยเท่ากันทุกคน กำหนดจำนวนเงินเอาประกันภัยตามจำนวนเท่าของเงินเดือน เช่น 24 เท่าของเงินเดือน กำหนดจำนวนเงินเอาประกันภัยตามชั้นของเงินเดือน หรือกำหนดจำนวนเงินเอาประกันภัยตามตำแหน่ง เป็นต้น

แบบของการประกันชีวิต

การประกันชีวิตไม่ว่าจะเป็นประเภทใดก็ตามจะมีรูปแบบของการให้ผลประโยชน์ตามการเสียชีวิตและ/หรือตามการทรงชีพของผู้เอาประกันภัย การประกันชีวิตสามารถจำแนกได้เป็น 4 แบบ ได้แก่ การประกันชีวิตแบบตลอดชีพ (whole life insurance) การประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลา (term life insurance) การประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ (endowment life insurance) และการประกันชีวิตแบบเงินรายปี (annuity insurance)

การประกันชีวิตแบบตลอดชีพ (Whole Life Insurance)

การประกันชีวิตแบบตลอดชีพ หมายถึง แบบประกันชีวิตที่ให้ความคุ้มครองการเสียชีวิตของผู้เอาประกันภัยแต่เพียงอย่างเดียว โดยให้ความคุ้มครองตลอดชีวิตของผู้เอาประกันภัย ถ้าผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตไม่ว่าจะเป็นเมื่อใดก็ตาม บริษัทประกันชีวิตจะจ่ายเงินผลประโยชน์เท่ากับจำนวนเงินเอาประกันภัยที่ผู้เอาประกันภัยได้ซื้อไว้ให้แก่ผู้รับประโยชน์ตามที่ระบุไว้ในกรมธรรม์ประกันชีวิต

การจ่ายเบี้ยประกันภัยอาจจ่ายครั้งเดียวขณะที่ซื้อประกันชีวิต หรือจ่ายแบบรายปีเท่ากันทุกปีตามระยะเวลาที่กำหนด เช่น 20 ปี หรือจ่ายจนผู้เอาประกันภัยมีอายุตามที่กำหนด เช่นจ่าย

เบี้ยประกันจะน้อยกว่าผู้เอาประกันจะมีอายุครบ 60 ปี หรือจ่ายรายปีเท่ากันทุกปีไปตลอดชีพ เบี้ยประกันที่ผู้เอาประกันจ่ายจะแตกต่างกันไปตามอายุของผู้เอาประกัน ถ้าผู้เอาประกันอายุน้อย เบี้ยประกันจะต่ำ แต่ถ้าผู้เอาประกันอายุมาก เบี้ยประกันจะสูง ทั้งนี้เนื่องจากคนที่อายุน้อยมีโอกาสที่จะเสียชีวิตสูงกว่าคนที่อายุน้อย การคำนวณเบี้ยประกันที่จะต้องเรียกเก็บจากผู้เอาประกันนี้จะคิดแปรตามจำนวนเงินเอาประกันที่ผู้เอาประกันต้องการ เช่น ถ้าต้องการความคุ้มครองเป็นวงเงินจำนวนเงินเอาประกัน 1,000,000 บาท ก็จะต้องจ่ายเบี้ยประกันสูงกว่าผู้ที่ต้องการความคุ้มครองเป็นวงเงินจำนวนเงินเอาประกัน 100,000 บาท เป็นต้น นอกจากนี้ บริษัทประกันชีวิตอาจมีการขอเพิ่มเบี้ยประกันตามความเสี่ยงภัยอันเนื่องจากอาชีพ เช่น อาชีพวิศวกรโยธาและนักบิน เป็นต้น หรืออาจมีการขอเพิ่มเบี้ยประกันตามความเสี่ยงภัยอันเนื่องจากสุขภาพ เช่น ผู้เอาประกันป่วยเป็นเบาหวาน ก็อาจมีการขอเพิ่มเบี้ยประกันขึ้นอีกจำนวนหนึ่ง เป็นต้น

การประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลา (Term Life Insurance)

การประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลา หมายถึง การประกันชีวิตที่ให้ความคุ้มครองการเสียชีวิตของผู้เอาประกันภายในระยะเวลาที่กำหนด เช่น 1 ปี 5 ปี 10 ปี 15 ปี 20 ปี หรือให้ความคุ้มครองจนกว่าผู้เอาประกันจะมีชีวิตครบอายุใดอายุหนึ่ง เช่น คุ้มครองจนกว่าผู้เอาประกันจะมีอายุ 50 ปี หรือ 60 ปี ณ วันครบรอบปีกรมธรรม์ เป็นต้น ถ้าผู้เอาประกันเสียชีวิตภายในระยะเวลาที่ตกลงไว้ในกรมธรรม์ บริษัทจะจ่ายเงินผลประโยชน์เท่ากับจำนวนเงินเอาประกันให้กับผู้รับประโยชน์ แต่ถ้าผู้เอาประกันยังคงมีชีวิตอยู่เมื่อสัญญาครบกำหนด ถือว่าสัญญาดังกล่าวสิ้นสุด ผู้เอาประกันจะไม่ได้รับเงินใด ๆ จากบริษัท

การจ่ายเบี้ยประกันอาจจ่ายเป็นแบบครั้งเดียว หรือจ่ายแบบรายปีเท่ากันทุกปีเป็นระยะเวลาเท่ากับระยะเวลาความคุ้มครอง เช่น คุ้มครอง 10 ปี จ่ายเบี้ยประกัน 10 ปี หรือจ่ายแบบรายปีเท่ากันทุกปีเป็นระยะเวลาน้อยกว่าระยะเวลาคุ้มครอง เช่น คุ้มครอง 10 ปี จ่ายเบี้ยประกัน 7 ปี เป็นต้น การประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลาเป็นแบบประกันชีวิตที่เสียเบี้ยประกันต่ำที่สุด เหมาะกับผู้ที่เพิ่งทำงานซึ่งรายได้ยังไม่สูงมากนัก

การประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลานี้ บริษัทจะกำหนดเป็นเงื่อนไขในกรมธรรม์ให้สิทธิพิเศษ 2 ข้อ หมายถึง

ก. สิทธิในการต่ออายุสัญญา (renewability) หมายถึง สิทธิที่ผู้เอาประกันจะทำการต่ออายุสัญญาประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลานี้ไปได้อีกเท่ากับระยะเวลาของสัญญาเดิม โดยผู้เอาประกันไม่ต้องรับการตรวจสุขภาพหรือให้ถ้อยแถลงเกี่ยวกับสุขภาพใหม่ เช่น ถ้าเดิมผู้เอาประกันทำประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลา 10 ปี ผู้เอาประกันย่อมมีสิทธิที่จะขอต่ออายุสัญญาแบบชั่วระยะเวลาเท่าระยะเวลาเดิม คือ 10 ปี โดยต้องแจ้งให้บริษัททราบล่วงหน้าภายในระยะเวลาที่บริษัทระบุไว้ในสัญญา เช่น ต้องแจ้งภายใน 7 ปี

การต่ออายุสัญญา บริษัทจะมีการกำหนดจำนวนครั้งของการให้ต่ออายุสัญญาไว้ เช่น อาจให้สิทธิในการต่ออายุสัญญาได้ไม่เกิน 2 ครั้ง และอาจมีการกำหนดอายุสูงสุดของผู้เอาประกันภัย ขณะที่ขอต่ออายุสัญญา เช่น อาจกำหนดให้อายุสูงสุดของผู้เอาประกันภัยขณะที่ขอต่ออายุสัญญา เป็น 55 ปี ณ วันครบรอบปีกรมธรรม์เป็นต้น

ทุกครั้งที่มีการต่ออายุสัญญา ผู้เอาประกันภัยจะต้องเสียเบี้ยประกันภัยในอัตราที่เพิ่มขึ้น ตามอายุของผู้เอาประกันภัยขณะที่ขอต่ออายุสัญญา

ข. สิทธิในการแปลงสัญญา (convertibility) หมายถึง สิทธิที่ผู้เอาประกันภัยจะขอแปลง สัญญาไปเป็นการประกันชีวิตแบบถาวร¹ แบบอื่น ๆ ที่บริษัทขายอยู่โดยไม่ต้องรับการตรวจสอบสุขภาพ หรือให้ถ้อยแถลงเกี่ยวกับสุขภาพใหม่ ทั้งนี้ ผู้เอาประกันภัยจะต้องแจ้งให้บริษัททราบล่วงหน้า ภายในระยะเวลาที่บริษัทระบุไว้ในสัญญาเช่นเดียวกับสิทธิในการขอต่ออายุสัญญาเช่นกัน

การประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ (Endowment Life Insurance)

การประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ หมายถึง การประกันชีวิตที่ให้ความคุ้มครองการเสียชีวิตของผู้เอาประกันภัยตลอดระยะเวลาของสัญญา โดยการจ่ายเงินผลประโยชน์เท่ากับจำนวนเงินเอาประกันภัยให้กับผู้รับประโยชน์ หากผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตภายในระยะเวลาคุ้มครองของสัญญา และจ่ายเงินตามการทรงชีพของผู้เอาประกันภัย โดยจ่ายเงินผลประโยชน์เท่ากับจำนวนเงินเอาประกันภัยให้กับผู้เอาประกันภัยเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของสัญญา โดยมีการระบุระยะเวลาของสัญญา เป็นจำนวนปีที่แน่นอน เช่น 10 ปี 15 ปี และ 20 ปี เป็นต้น หรืออาจจะระบุวันครบกำหนดเป็น อายุของผู้เอาประกันภัย ณ วันครบรอบปีกรมธรรม์ เช่น ระบุให้สัญญาครบกำหนดกรมธรรม์ เช่น ระบุให้สัญญาครบกำหนด ณ วันครบรอบปีกรมธรรม์ที่ผู้เอาประกันภัยมีอายุ 60 ปี

การจ่ายเงินตามการทรงชีพของผู้เอาประกันภัยเพียงอย่างเดียวนี้มีชื่อเรียกว่าการสะสม ทรัพย์แท้จริง (pure endowment) หากผู้เอาประกันภัยซื้อการประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์แท้จริง บริษัทก็จะทำการจ่ายเงินผลประโยชน์ให้เฉพาะกรณีที่ผู้เอาประกันภัยมีชีวิตอยู่ ณ วันครบกำหนด ของสัญญาเท่านั้น หากผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตไประหว่างระยะเวลาของสัญญา บริษัทจะไม่จ่ายเงิน ผลประโยชน์ใดๆ ให้กับผู้รับประโยชน์เลย ซึ่งแบบของการสะสมทรัพย์แท้จริงนี้ไม่อาจนำมา กำหนดเป็นแบบเพื่อการขายโดยลำพังได้ จึงต้องนำเอาการจ่ายผลประโยชน์เนื่องจากการเสียชีวิต ของผู้เอาประกันภัยในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งก็คือการประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลา (term life

¹ การประกันชีวิตแบบถาวร หมายถึง การประกันชีวิตที่ให้ความคุ้มครองเป็นระยะเวลานาน เช่น การประกันชีวิต แบบตลอดชีพ การประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ ซึ่งให้ทั้งความคุ้มครองการเสียชีวิตและการจ่ายเงินผลประโยชน์ ตามการทรงชีพ และการประกันชีวิตแบบเงินรายปีซึ่งมีการจ่ายเงินตามการทรงชีพไปจนกว่าผู้เอาประกันภัยจะ เสียชีวิต

insurance) มารวมกับการสะสมทรัพย์แท้จริง (pure endowment) ทำให้เกิดเป็นแบบประกันชีวิตที่ชื่อว่า การประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ (endowment life insurance) ขึ้น

สำหรับการชำระเบี้ยประกันภัยนั้น ผู้เอาประกันภัยอาจเลือกชำระเบี้ยประกันภัยเพียงครั้งเดียว เช่น แบบสะสมทรัพย์คุ้มครอง 20 ปี จ่ายเบี้ยประกันภัยครั้งเดียว หรือชำระเบี้ยประกันภัยเป็นระยะเวลาเท่ากับระยะเวลาของสัญญา เช่น แบบสะสมทรัพย์คุ้มครอง 20 ปี จ่ายเบี้ยประกันภัย 20 ปี หรือชำระเบี้ยประกันภัยเป็นระยะเวลาน้อยกว่าระยะเวลาของสัญญา เช่นแบบสะสมทรัพย์คุ้มครอง 20 ปี จ่ายเบี้ยประกันภัย 15 ปี เบี้ยประกันภัยของการประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์นี้จะสูงกว่าการประกันชีวิตแบบตลอดชีพและแบบชั่วระยะเวลา เนื่องจากบริษัทจะต้องจ่ายเงินผลประโยชน์ให้กับผู้รับประโยชน์หรือผู้เอาประกันภัยของสัญญาประกันภัยทุกฉบับ หากผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตภายในระยะเวลาของสัญญา บริษัทจะต้องจ่ายเงินผลประโยชน์ความคุ้มครองการเสียชีวิตให้กับผู้รับประโยชน์ หากผู้เอาประกันภัยไม่เสียชีวิตภายในระยะเวลาของสัญญา บริษัทก็ต้องจ่ายเงินผลประโยชน์ให้กับผู้เอาประกันภัย

การประกันชีวิตแบบเงินรายปี (Annuity Insurance)

การประกันชีวิตแบบเงินรายปี หมายถึง การประกันชีวิตที่บริษัทประกันชีวิตสัญญาจะจ่ายเงินรายปีตามการทรงชีพของผู้รับเงินรายปี โดยบริษัทสัญญาว่า ตราบใดที่ผู้รับเงินรายปียังทรงชีพอยู่ บริษัทจะจ่ายเงินรายปีให้ตลอดไปจนกว่าผู้รับเงินรายปีจะเสียชีวิต หรือจะจ่ายให้ชั่วระยะเวลาหนึ่งตามที่ตกลงไว้ เงินรายปีนี้อาจจ่ายเป็นงวด รายปี รายครึ่งปี หรือรายเดือนก็ได้ และจำนวนเงินที่จ่ายอาจจะคงที่ เพิ่มขึ้น หรือลดลงได้

ตัวอย่าง บริษัทประกันชีวิตอาจกำหนดในสัญญาประกันชีวิตว่าถ้าผู้รับเงินรายปีมีชีวิตอยู่ ณ อายุ 60 ปี บริษัทจะจ่ายเงินรายปีจำนวน 10% ของจำนวนเงินเอาประกันภัยให้แก่ผู้รับเงินรายปีทุกปีตามการทรงชีพ ถ้าผู้รับเงินรายปีเสียชีวิตบริษัทประกันชีวิตก็จะหยุดจ่ายเงินรายปีนี้ และถือว่าสัญญาสิ้นสุด

การชำระเบี้ยประกันภัยแบบเงินรายปีนี้มักชำระเป็นรายปีนับตั้งแต่เริ่มทำประกันชีวิต และจะไปหยุดการชำระเบี้ยประกันภัยก่อนการรับเงินรายปี เช่น จ่ายเบี้ยประกันภัยถึงอายุ 60 ปี จากนั้นเริ่มต้นการรับเงินรายปีตามการทรงชีพไปจนกว่าผู้รับเงินรายปีจะเสียชีวิต

การประกันชีวิตแบบเงินรายปี สามารถจำแนกได้เป็น 4 ชนิด ได้แก่ เงินรายปีตลอดชีพ (life annuity) เงินรายปีรับรอง (guaranteed life annuity) เงินรายปีคงที่ (certain annuity) และเงินรายปีชั่วระยะเวลา (temporary life annuity)

เงินรายปีตลอดชีพ (Life Annuity)

เงินรายปีตลอดชีพ หมายถึงการจ่ายเงินรายปีตามการทรงชีพของผู้รับเงินรายปี ถ้าผู้รับเงินรายปีเสียชีวิตเมื่อใด บริษัทก็จะงดจ่ายเงินรายปีทันที

เงินรายปีรับรอง (Guaranteed Annuity)

เงินรายปีรับรอง หมายถึงการประกันชีวิตที่กำหนดให้มีการจ่ายเงินรายปีตามการทรงชีพไปตลอดชีพและมีเงื่อนไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการรับรองการจ่ายเงินรายปีเป็นระยะเวลาไม่ต่ำกว่าระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่คำนึงถึงว่าผู้รับเงินรายปีผู้นั้นจะมีชีวิตอยู่หรือไม่ ถ้าผู้รับเงินรายปีเสียชีวิตก่อนการรับเงินรายปีครบตามระยะเวลาที่บริษัทรับรองไว้ บริษัทก็จะจ่ายเงินรายปีให้แก่ผู้รับเงินรายปีต่อไปจนครบระยะเวลาที่บริษัทรับรองไว้ แต่ถ้าผู้รับเงินรายปียังมีชีวิตอยู่หลังจากที่ได้รับเงินรายปีที่บริษัทรับรองระยะเวลาขั้นต่ำครบแล้ว บริษัทก็จะยังคงจ่ายเงินรายปีต่อไปจนกว่าผู้รับเงินรายปีจะเสียชีวิต

เงินรายปีคงที่ (Certain Annuity)

เงินรายปีคงที่ หมายถึง การประกันชีวิตที่กำหนดให้มีการจ่ายเงินรายปีเป็นจำนวนงวดที่คงที่ โดยไม่คำนึงว่าผู้รับเงินรายปีจะมีชีวิตอยู่หรือไม่ ถ้าผู้รับเงินรายปีมีชีวิตอยู่ในช่วงของการจ่ายเงินรายปี บริษัทก็จะจ่ายเงินรายปีให้แก่ผู้รับเงินรายปี แต่ถ้าผู้รับเงินรายปีเสียชีวิตก่อนที่จะรับเงินรายปีครบตามจำนวนงวดที่ระบุ บริษัทจะทำการจ่ายเงินรายปีให้แก่ผู้รับประโยชน์ต่อไปจนครบตามจำนวนงวดที่ระบุไว้

เงินรายปีชั่วคราวระยะเวลา (Temporary Life Annuity)

เงินรายปีชั่วคราวระยะเวลา หมายถึง การประกันชีวิตที่กำหนดให้มีการจ่ายเงินรายปีให้กับผู้รับเงินรายปีตามการทรงชีพและภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้รับเงินรายปีมีชีวิตอยู่ในระยะเวลาที่กำหนด บริษัทก็จะจ่ายเงินรายปีให้แก่ผู้รับเงินรายปีไปจนครบกำหนดระยะเวลา แต่ถ้าผู้รับเงินรายปีเสียชีวิตก่อนครบกำหนดระยะเวลา บริษัทจะหยุดจ่ายเงินรายปีทันที

การประกันชีวิตแบบพิเศษ

การประกันชีวิตแบบพิเศษเป็นการประกันชีวิตที่นำเอาแบบประกันชีวิตทั้ง 4 แบบได้แก่ แบบตลอดชีพ แบบชั่วคราวระยะเวลา แบบสะสมทรัพย์และแบบเงินรายปีมาผสมผสานกันเป็นแบบประกันชีวิตแบบใหม่เพื่อให้เกิดสินค้าที่มีความน่าสนใจและมีความหลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ การประกันชีวิตแบบพิเศษที่ขายกันในประเทศไทยและต่างประเทศ อาจประกอบด้วยการดัดแปลงแบบประกันชีวิตให้มีการให้ความคุ้มครองเพิ่มขึ้นจากจำนวนเงินเอาประกันภัยเดิมหรือ เพิ่มจำนวนครั้งของการจ่ายเงินคืนตามการทรงชีพให้มากขึ้น

ตัวอย่างการประกันชีวิตแบบพิเศษที่ขายในประเทศไทย

การประกันชีวิตแบบคุ้มครองพิเศษ 10/10

การประกันชีวิตแบบคุ้มครองพิเศษ 10/10 กำหนดผลประโยชน์เป็นดังนี้

ระยะเวลาของสัญญา 10 ปี

ระยะเวลาชำระเบี้ยประกันภัย 10 ปี

กรณีเสียชีวิต

- เสียชีวิตปีที่ 1-5 จ่าย 100% ของจำนวนเงินเอาประกันภัย
- เสียชีวิตปีที่ 6-10 จ่าย 200% ของจำนวนเงินเอาประกันภัย

กรณีมีชีวิตรอด

- อยู่ครบ 10 ปี จ่าย 100% ของจำนวนเงินเอาประกันภัย

การประกันชีวิตแบบคุ้มครองพิเศษ 10/7

การประกันชีวิตแบบคุ้มครองพิเศษ 10/7 กำหนดผลประโยชน์เป็นดังนี้

ระยะเวลาของสัญญา 10 ปี

ระยะเวลาชำระเบี้ยประกันภัย 7 ปี

กรณีเสียชีวิต

- เสียชีวิตปีที่ 1-5 จ่าย 100% ของจำนวนเงินเอาประกันภัย
- เสียชีวิตปีที่ 6-10 จ่าย 200% ของจำนวนเงินเอาประกันภัย

กรณีมีชีวิตรอด

- อยู่ครบ 10 ปี จ่าย 100% ของจำนวนเงินเอาประกันภัย

การประกันชีวิตแบบคุ้มครองพิเศษ 18/18

การประกันชีวิตแบบคุ้มครองพิเศษ 18/18 กำหนดผลประโยชน์เป็นดังนี้

ระยะเวลาของสัญญา 18 ปี

ระยะเวลาชำระเบี้ยประกันภัย 18 ปี

กรณีเสียชีวิต

- เสียชีวิตปีที่ 1-3 จ่าย 100% ของจำนวนเงินเอาประกันภัย
- เสียชีวิตปีที่ 4-6 จ่าย 110% ของจำนวนเงินเอาประกันภัย
- เสียชีวิตปีที่ 7-9 จ่าย 120% ของจำนวนเงินเอาประกันภัย
- เสียชีวิตปีที่ 10-12 จ่าย 130% ของจำนวนเงินเอาประกันภัย
- เสียชีวิตปีที่ 13-15 จ่าย 140% ของจำนวนเงินเอาประกันภัย
- เสียชีวิตปีที่ 16-18 จ่าย 150% ของจำนวนเงินเอาประกันภัย

กรณีมีชีวิตรอด

- อยู่ครบ 3, 6, 9, 12, 15 ปีจ่าย 10% ของจำนวนเงินเอาประกันภัย
- อยู่ครบ 18 ปีจ่าย 150% ของจำนวนเงินเอาประกันภัย

การประกันชีวิตแบบคุ้มครองพิเศษ 21/21

การประกันชีวิตแบบคุ้มครองพิเศษ 21/21 กำหนดผลประโยชน์เป็นดังนี้

ระยะเวลาของสัญญา 21/21 ปี

ระยะเวลาชำระเบี้ยประกันภัย 21 ปี

กรณีเสียชีวิต

- เสียชีวิตปีที่ 1-3 จ่าย 100% ของจำนวนเงินเอาประกันภัย
- เสียชีวิตปีที่ 4-6 จ่าย 110% ของจำนวนเงินเอาประกันภัย
- เสียชีวิตปีที่ 7-9 จ่าย 120% ของจำนวนเงินเอาประกันภัย
- เสียชีวิตปีที่ 10-12 จ่าย 130% ของจำนวนเงินเอาประกันภัย
- เสียชีวิตปีที่ 13-15 จ่าย 140% ของจำนวนเงินเอาประกันภัย
- เสียชีวิตปีที่ 16-18 จ่าย 150% ของจำนวนเงินเอาประกันภัย
- เสียชีวิตปีที่ 19-21 จ่าย 160% ของจำนวนเงินเอาประกันภัย

กรณีมีชีวิตรอด

- อยู่ครบ 3, 6, 9, 12, 15, 18 ปีจ่าย 10% ของจำนวนเงินเอาประกันภัย
- อยู่ครบ 21 ปีจ่าย 140% ของจำนวนเงินเอาประกันภัย

การประกันชีวิตแบบพิเศษที่ขายในต่างประเทศ

กรมธรรม์แบบรายได้ครอบครัว (Family Income Policy)

กรมธรรม์แบบรายได้ครอบครัว เป็นกรมธรรม์ที่รวมกรมธรรม์ประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลาลดจำนวนเงินเอาประกันภัย (decreasing term life insurance) และ กรมธรรม์แบบตลอดชีพ ไว้ด้วยกัน โดยกรมธรรม์จะกำหนดระยะเวลาการจ่ายเงินรายได้ครอบครัว (family income period) ทุกเดือนเป็นจำนวนเงินที่คงที่เริ่มจ่ายเมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตไปจนกว่าจะสิ้นสุดระยะเวลาที่ระบุไว้โดยเริ่มนับจากวันที่ออกกรมธรรม์ พร้อมกันนี้ยังมีการจ่ายจำนวนเงินเท่ากับจำนวนเงินเอาประกันภัยพร้อมดอกเบี้ยให้ในวันสิ้นสุดของระยะเวลาการจ่ายเงินรายได้ครอบครัวอีกด้วย แต่ถ้าผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตหลังจากระยะเวลาการจ่ายเงินรายได้ครอบครัว การจ่ายเงินผลประโยชน์จะจ่ายทันทีเหมือนกรมธรรม์แบบตลอดชีพโดยทั่วไป ถ้ากรมธรรม์ดังกล่าวขายเป็นกรมธรรม์หลักก็จะเรียกชื่อว่า กรมธรรม์แบบรายได้ครอบครัว (family income policy) แต่ถ้าขายเป็นสัญญาแนบท้ายกรมธรรม์ก็จะเรียกว่าสัญญาแนบท้ายรายได้ครอบครัว (family income rider) ระยะเวลาการจ่ายเงินรายได้ครอบครัวอาจกำหนดเป็น 10 15 หรือ 20 ปี

ตัวอย่าง ผู้เอาประกันภัยอายุ 25 ปี ซื้อกรมธรรม์แบบรายได้ครอบครัว 20 ปี และเสียชีวิตเมื่อผู้เอาประกันภัยอายุ 28 ปี คือเมื่อสัญญาเริ่มไปแล้ว 3 ปี ผู้รับประโยชน์จะได้รับเงินได้รายเดือนต่อไปอีกเป็นเวลา 17 ปี ซึ่งเป็นระยะเวลาที่เหลืออยู่นับจากวันเริ่มสัญญา

กรมธรรม์แบบคุ้มครองครอบครัว (Family Maintenance Policy)

กรมธรรม์แบบคุ้มครองครอบครัว เป็นกรมธรรม์ที่รวมกรมธรรม์แบบชั่วระยะเวลาและกรมธรรม์แบบตลอดชีพ ไว้ด้วยกัน โดยกรมธรรม์กำหนดให้มีระยะเวลาการจ่ายเงินคุ้มครองครอบครัว (family maintenance period) ทุกเดือนเป็นจำนวนเงินที่คงที่เริ่มจ่ายเมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตไปจนกว่าจะครบระยะเวลาการจ่าย ที่ระบุไว้โดยเริ่มนับจากวันที่ผู้เอาประกันภัยเสียชีวิต พร้อมกันนี้ยังมีการจ่ายจำนวนเงินเท่ากับจำนวนเงินเอาประกันภัยพร้อมดอกเบี้ยให้ในวันสิ้นสุดของระยะเวลาการจ่ายเงินคุ้มครองครอบครัวอีกด้วย แต่ถ้าผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตหลังจากระยะเวลาการจ่ายเงินคุ้มครองครอบครัว การจ่ายเงินผลประโยชน์จะจ่ายทันทีเหมือนกรมธรรม์แบบตลอดชีพโดยทั่วไป

ตัวอย่าง ผู้เอาประกันภัยอายุ 25 ปี ซื้อกรมธรรม์แบบคุ้มครองครอบครัว 20 ปี และเสียชีวิตเมื่อสัญญาเริ่มไปแล้ว 19 ปี ผู้รับประโยชน์จะได้รับเงินได้รายเดือนต่อไปอีกเป็นเวลา 20 ปี ไม่ใช่ระยะเวลา 1 ปี ที่เหลือเหมือนกับกรมธรรม์แบบรายได้ครอบครัว

การจ่ายเงินได้รายเดือนมักจะจ่ายให้เป็นร้อยละของจำนวนเงินเอาประกันภัย เช่น 1% เงินได้ที่จ่ายถือเป็นเงินที่เกิดจากจำนวนเงินจ่ายแบบชั่วระยะเวลาที่แบ่งจ่ายเป็นรายงวดรวมกับดอกเบี้ยที่

เกิดขึ้นที่ผู้รับประกันภัยเป็นผู้ดูแล เนื่องจากเป็นกรมธรรม์แบบชั่วระยะเวลา กรมธรรม์แบบรายได้ ครอบครัวและกรมธรรม์คุ้มครองครอบครัวจึงยังคงมีสิทธิในการแปลงกรมธรรม์ไปเป็นกรมธรรม์ถาวรแบบอื่นๆได้

กรมธรรม์แบบครอบครัว (Family Policy)

กรมธรรม์แบบครอบครัวอาจมีชื่อเรียกอื่นๆ เช่น family plan, family circle หรือ family protection มักขายในรูปของหน่วย (unit) เช่น ขายประกันชีวิตแบบถาวรได้แก่แบบตลอดชีพให้กับบิดาด้วยจำนวนเงินประกันภัย 50,000 บาท ขายประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลาให้กับมารดาด้วยจำนวนเงินประกันภัย 10,000 บาท และขายประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลารับประกันถึงอายุ 20 หรือ 26 ปีให้กับบุตรด้วยจำนวนเงินประกันภัย 10,000 บาท ทั้งนี้ระยะเวลาความคุ้มครองแบบชั่วระยะเวลาของมารดาและบุตรจะสิ้นสุดลงเมื่อบิดาอายุ 65 ปี โดยความคุ้มครองแบบชั่วระยะเวลาของมารดาสามารถแปลงไปเป็นกรมธรรม์แบบถาวรได้ด้วยจำนวนเงินเอาประกันภัย 10,000 บาท ในขณะที่บุตรสามารถแปลงกรมธรรม์ไปเป็นกรมธรรม์แบบถาวรแบบอื่นได้ถึง 50,000 บาท กรณีที่บิดาเสียชีวิตก่อน กรมธรรม์ของมารดาและบุตรจะได้รับการแปลงไปเป็นกรมธรรม์ชำระเบี้ยประกันภัยครบโดยอัตโนมัติ

กรมธรรม์แบบเพิ่มความคุ้มครองหลายเท่า (Multiple-protection Policy)

กรมธรรม์แบบเพิ่มความคุ้มครองหลายเท่า บางครั้งมีชื่อเรียกว่า added protection หรือ additional protection กรมธรรม์นี้ส่วนใหญ่ขายเป็นหน่วยๆ ละ 20,000 บาท หรือ 30,000 บาท สำหรับกรมธรรม์ที่มีจำนวนเงินเอาประกันภัย 10,000 บาท ทั้งนี้เพื่อให้ความคุ้มครอง 20,000 บาท หรือ 30,000 บาท ถึงอายุ 60 ปี หรืออายุ 65 ปี แก่ผู้เอาประกันภัย และให้ความคุ้มครอง 10,000 บาทหลังจากนั้น กรมธรรม์แบบเพิ่มความคุ้มครองหลายเท่านี้อาจขายเป็นสัญญาแนบท้ายกรมธรรม์ประกันชีวิตหลัก โดยทั่วไปมักขายความคุ้มครองเพิ่มเป็น 2 หรือ 3 เท่า แต่อาจขายความคุ้มครองเป็น 4-5 เท่าก็ได้และสามารถขายได้ทั้งในรูปกรมธรรม์หลักและสัญญาแนบท้ายกรมธรรม์

กรมธรรม์แบบตลอดชีพดัดแปลง (Modified Life Policy)

กรมธรรม์แบบตลอดชีพดัดแปลงเป็นกรมธรรม์แบบตลอดชีพที่มีการดัดแปลงจำนวนเบี้ยประกันภัยโดยกำหนดให้ผู้เอาประกันภัยจ่ายเบี้ยประกันภัยในช่วงแรก 3 ปี 5 ปี หรือ 10 ปี ในจำนวนที่ต่ำกว่าเบี้ยประกันภัยในงวดหลังๆ ตัวอย่างของกรมธรรม์แบบตลอดชีพดัดแปลง เช่น กรมธรรม์แบบ modified 5 ปี อาจเกิดจากการดัดแปลงให้เบี้ยประกันภัยสำหรับช่วงหลังมีค่าเป็น

2 เท่าของเบี้ยประกันภัยสำหรับ 5 ปีแรก กรมธรรม์แบบ mod 3-10 ซึ่งมีการดัดแปลงให้มีเก็บเบี้ยประกันภัยให้สูงขึ้นเมื่อสิ้นสุด 3 ปีแรก และเก็บเบี้ยประกันภัยเพิ่มอีกครั้งหนึ่งเมื่อสิ้นสุด 10 ปีแรก กรมธรรม์แบบ mod 5-10 อาจมีการกำหนดให้มีการเพิ่มเบี้ยเมื่อสิ้นสุดปีที่ 5 และ ปีที่ 10 โดยทั่วไปการดัดแปลงจำนวนเบี้ยประกันภัยจะกระทำเพียงครั้งเดียวหลังระยะเวลา 3 หรือ 5 ปี แต่บริษัทก็อาจดัดแปลงจำนวนเบี้ยประกันภัยรูปแบบอื่นๆ อันเป็นที่ต้องการของผู้เอาประกันภัย เช่นการดัดแปลงให้มีการเพิ่มเบี้ยประกันภัยเมื่ออายุครบ 60 ปี เป็นต้น

กรมธรรม์แบบตลอดชีพดัดแปลงเป็นกรมธรรม์ที่ช่วยให้ครอบครัวที่หัวหน้าครอบครัวอายุน้อยสามารถทำประกันชีวิตแบบตลอดชีพได้โดยผู้เอาประกันภัยสามารถจ่ายเบี้ยประกันภัยในจำนวนที่ต่ำไปก่อน และเพิ่มจำนวนเบี้ยประกันภัยที่ต้องจ่ายเมื่อรายได้ของครอบครัวเพิ่มขึ้นในภายหลัง วิธีนี้ทำให้ผู้เอาประกันภัยที่มีรายได้น้อยในระยะแรกไม่ต้องซื้อประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลา ก่อนแล้วจึงเปลี่ยนไปซื้อกรมธรรม์แบบตลอดชีพในภายหลัง

ข้อตกลงในการรับประกันชีวิตโดยไม่ต้องแสดงหลักฐานด้านสุขภาพ (Guaranteed Insurability agreements)

ข้อตกลงในการรับประกันชีวิตโดยไม่ต้องแสดงหลักฐานด้านสุขภาพเป็นเงื่อนไขที่ขายควบกับการกรมธรรม์ประกันชีวิตหลักเพื่อระบุให้ผู้เอาประกันภัยสามารถซื้อความคุ้มครองเพิ่มเติมได้ ณ จุดเวลาที่บริษัทกำหนด โดยผู้เอาประกันภัยไม่ต้องแสดงหลักฐานด้านสุขภาพว่าผู้เอาประกันภัยเป็นผู้ที่มีสุขภาพดี การขอเพิ่มจำนวนเงินเอาประกันภัยนี้มีการจำกัดจำนวนเงินเอาประกันภัยในแต่ละครั้งและจำนวนเงินเอาประกันภัยรวม เช่นการกำหนดให้ผู้เอาประกันภัยเพิ่มจำนวนเงินเอาประกันภัยได้ครั้งละ 100,000 บาททุก 3 ปี ถ้าผู้เอาประกันภัยไม่ใช้สิทธิ์ ณ จุดเวลาที่กำหนดสิทธิ์ดังกล่าวจะถูกลบเลิกไป

กรมธรรม์แบบคุ้มครองต้นทุนการดำรงชีพ (Cost of Living Policy)

กรมธรรม์แบบคุ้มครองต้นทุนการดำรงชีพ ได้แก่กรมธรรม์ที่กำหนดให้จำนวนเงินเอาประกันภัยสามารถเพิ่มหรือลดได้ตามต้นทุนแห่งการดำรงชีพที่เปลี่ยนแปลงไปโดยวัดจากดัชนีราคาผู้บริโภค (Consumer Price Index – CPI) โดยผู้เอาประกันภัยไม่ต้องแสดงหลักฐานความเป็นผู้ที่มีความสามารถทำประกันภัยได้ (evidence of insurability)

กรมธรรม์ประกันชีวิตแบบ Variable life (Variable Life Policy)

กรมธรรม์ประกันชีวิตแบบ Variable Life หมายถึง กรมธรรม์ประกันชีวิตแบบตลอดชีพที่จำนวนเงินเอาประกันภัยและมูลค่าเงินสด² ของกรมธรรม์สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามมูลค่าของการลงทุนที่เกิดขึ้นจากบัญชีการลงทุนพิเศษ (special investment account) ที่ผู้เอาประกันภัยเป็นผู้ตัดสินใจเลือก ผู้เอาประกันภัยสามารถเลือกลงทุนในบัญชีที่บริษัทจัดให้ และสามารถเปลี่ยนแปลงบัญชีเพื่อการลงทุนได้ปีละครั้ง

โดยทั่วไป กรมธรรม์ประกันชีวิตแบบตลอดชีพจะกำหนดให้จำนวนเงินเอาประกันภัยคงที่ตลอดระยะเวลาของสัญญา และจำนวนมูลค่าเงินสดของกรมธรรม์ก็จะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นตามจำนวนเบี้ยประกันภัยที่จ่ายเพิ่มเข้ามาและดอกเบี้ยที่ได้รับในอัตราที่บริษัทได้กำหนดและรับรองไว้คงที่ล่วงหน้า บริษัทจะเป็นผู้นำสินทรัพย์ของบริษัทที่มีผลต่อการเติบโตของมูลค่าเงินสำรองประกันชีวิตของกรมธรรม์ประกันชีวิตแบบตลอดชีพไปลงทุนในบัญชีการลงทุนทั่วไป (general investment account) ที่บริษัทจะเป็นผู้เลือกลงทุนในกองทุนต่างๆที่หลากหลายโดยผู้เอาประกันภัยไม่ต้องมีส่วนร่วมในการเลือกการลงทุนดังกล่าว

เนื่องจากผู้ถือกรมธรรม์แบบแปรผัน มีความเสี่ยงเนื่องจากการลงทุน กรมธรรม์ดังกล่าวจึงถูกจัดให้เป็นสัญญาทางด้านหลักทรัพย์ (security contracts) ซึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกากำหนดให้มีการจดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์ (Securities and Exchange Commission – SEC) และตัวแทนก็ต้องเป็นตัวแทนที่ผ่านการสอบของ National Association of Securities Dealers (NASD) จึงจะสามารถขายประกันชีวิตแบบแปรผันได้ แต่ในประเทศแคนาดา ถือว่ากรมธรรม์แบบแปรผันได้เป็นสัญญาประกันชีวิต ซึ่งตัวแทนไม่จำเป็นต้องมีใบอนุญาตพิเศษในการขายสินค้าประเภทนี้

กรมธรรม์แบบ Universal Life (Universal Life Policy)

กรมธรรม์แบบ Universal Life เป็นกรมธรรม์ประกันชีวิตแบบตลอดชีพที่มีลักษณะพิเศษ 2 ประการ ประการแรกคือการเปิดโอกาสให้ผู้เอาประกันภัยสามารถเลือกกำหนดจำนวนเบี้ยประกันภัยที่ต้องการจ่ายได้ และกำหนดจำนวนเงินเอาประกันภัยที่ต้องการได้รับความคุ้มครองได้ ประการที่สองคือการแยกการพิจารณาปัจจัยในการคำนวณเบี้ยประกันภัยออกจากกัน

² มูลค่าเงินสด (cash value) หมายถึง จำนวนเงินที่จะเกิดขึ้นจากกรมธรรม์ประกันชีวิต เมื่อผู้เอาประกันภัยได้ส่งเบี้ยประกันภัยให้แก่ผู้รับประกันภัยเป็นระยะเวลาหนึ่ง โดยทั่วไปตั้งแต่ 2 หรือ 3 ปีขึ้นไป ซึ่งถ้าผู้เอาประกันภัยบอกเลิกสัญญาก่อนสัญญาถึงกำหนด ผู้รับประกันภัยจะจ่ายมูลค่าเงินสดคืนให้แก่ผู้เอาประกันภัย เงินที่จ่ายคืนนี้จะเรียกว่า มูลค่าเวนคืนกรมธรรม์ประกันชีวิต (surrender value) หรือมูลค่าเวนคืนเงินสด (cash surrender value)

การเลือกกำหนดจำนวนเบี้ยประกันภัยที่ต้องการจ่ายนี้ ผู้เอาประกันภัยจะต้องเลือกกำหนดจำนวนเบี้ยประกันภัยให้อยู่ภายในวงเงินสูงสุดและต่ำสุดที่บริษัทกำหนด ถ้าผู้เอาประกันภัยจ่ายเบี้ยประกันภัยมาก จำนวนเงินคุ้มครองและมูลค่าเงินสดก็จะสูง ถ้าผู้เอาประกันภัยจ่ายเบี้ยประกันภัยน้อย จำนวนเงินคุ้มครองและมูลค่าเงินสดก็จะต่ำ

การแยกการพิจารณาปัจจัยในการคำนวณเบี้ยประกันภัยออกจากกัน ในกรมธรรม์แบบ Universal Life หมายถึง การที่บริษัทจะแสดงปัจจัยทั้ง 3 ประการในการคำนวณเบี้ยประกันภัย ได้แก่ อัตราภาระ อัตราดอกเบี้ยจากการลงทุน และค่าใช้จ่าย แยกจากกัน โดยบริษัทจะนำเอาค่าใช้จ่ายซึ่งเกิดขึ้นจริงนำมาหักออกจากเบี้ยประกันภัยก่อน แล้วนำเอาเบี้ยประกันภัยส่วนที่เหลือไปเก็บไว้เป็นมูลค่าเงินสดของกรมธรรม์ ในแต่ละเดือนบริษัทจะนำเอาต้นทุนซึ่งเกิดจากอัตราภาระมาหักออกจากมูลค่าเงินสดและบวกดอกเบี้ยจากการลงทุนให้ ดังนั้นมูลค่าเงินสดจึงมีการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นหรือต่ำลงตามการเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่าย อัตราภาระและอัตราดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งแตกต่างจากการกำหนดเบี้ยประกันภัยสำหรับการประกันชีวิตแบบตลอดชีพหรือแบบชั่วระยะเวลาที่บริษัทจะกำหนดอัตราเบี้ยประกันภัยเป็นอัตราคงที่ตลอดระยะเวลาของสัญญา ไม่มีการเปลี่ยนแปลงตามการเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่าย อัตราภาระและอัตราดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจริง

ผู้ถือกรมธรรม์แบบ Universal Life นี้สามารถเลือกชำระเบี้ยประกันภัยในจำนวนเท่าใดก็ได้ตามที่ต้องการ ภายในจำนวนต่ำสุดและสูงสุดที่บริษัทกำหนด ถ้าเบี้ยประกันภัยต่ออายุที่ผู้ถือกรมธรรม์จ่ายในปีต่อไปไม่เพียงพอที่จะจ่ายต้นทุนซึ่งเกิดจากอัตราภาระ บริษัทก็จะหักส่วนที่ขาดจากมูลค่าเงินสดของกรมธรรม์ แต่ถ้าเบี้ยประกันภัยที่จ่ายมีค่าเกินกว่าค่าสูงสุดที่กำหนดโดยบริษัท มูลค่าเงินสดของกรมธรรม์ก็จะมากเกินไป ไม่สอดคล้องกับเงินผลประโยชน์การเสียชีวิตที่บริษัทจะจ่ายและกรมธรรม์ก็จะเป็นเหมือนสัญญาการลงทุนมากกว่าสัญญาประกันภัย ขนาดของความแตกต่างระหว่างมูลค่าเงินสดและผลประโยชน์การเสียชีวิตที่จะต้องกำหนดไว้เรียกว่า corridor

ผู้ถือกรมธรรม์สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินเอาประกันภัยได้หลังจากการออกกรมธรรม์ได้ โดยมีเงื่อนไขสองประการ ประการแรก ถ้าผู้ถือกรมธรรม์เพิ่มจำนวนเงินเอาประกันภัย ผู้ถือกรมธรรม์จะต้องแสดงหลักฐานความเป็นผู้ที่สามารถทำประกันภัยได้ ประการที่สอง ถ้าผู้ถือกรมธรรม์ต้องการที่จะลดจำนวนเงินเอาประกันภัย จำนวนเงินเอาประกันภัยดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดเกี่ยวกับเรื่อง corridor ที่บริษัทจัดทำไว้

กรมธรรม์แบบ Universal Life บริษัทจะต้องประกาศสมมติฐานเกี่ยวกับอัตราภาระที่บริษัทใช้ในการคำนวณค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอัตราภาระ นอกเหนือจากนี้บริษัทจะต้องประกาศอัตราภาระสูงสุดต่อพื้นที่อายุต่างๆที่บริษัทให้การรับรองว่าจะไม่คิดค่าใช้จ่ายเกินกว่าอัตราที่ประกาศไว้

สำหรับอัตราดอกเบี้ยที่ใช้ในการลงทุน บริษัทจะต้องประกาศรับรองอัตราดอกเบี้ยขั้นต่ำในการคำนวณมูลค่าเงินสดไว้อยู่ที่ประมาณ 4%- 5% ถ้าเศรษฐกิจดี อัตราดอกเบี้ยจากการลงทุน

อาจสูงขึ้นแต่จะไม่ต่ำกว่าที่บริษัทได้ให้การรับรองไว้ โดยทั่วไป บริษัทจะประกาศว่าอัตราดอกเบี้ยจากการลงทุนที่ใช้ในการคำนวณมูลค่าเงินสดจะเป็นอัตราดอกเบี้ยที่เป็นผลมาจากอัตราดอกเบี้ยปัจจุบันในตลาด

มูลค่าเงินสดของกรมธรรม์แบบ Universal Life สามารถใช้ค่าประกันเงินกู้ตามกรมธรรม์ได้เช่นเดียวกับมูลค่าเงินสดของกรมธรรม์แบบทั่วไป นอกจากนี้ จำนวนมูลค่าเงินสดยังสามารถถอนไปใช้ได้โดยบริษัทจะหักจำนวนเงินที่ถอนออกไปพร้อมด้วยค่าธรรมเนียมการถอนจากมูลค่าเงินสดโดยกรมธรรม์ยังคงมีผลบังคับตามเดิม การถอนมูลค่าเงินสดนี้ไม่สามารถทำได้ในกรมธรรม์แบบอื่นๆ เพราะถ้าผู้ถือกรมธรรม์ต้องการถอนมูลค่าเงินสด ผู้ถือกรมธรรม์จะต้องเวนคืนกรมธรรม์

กรมธรรม์แบบ Variable Universal Life (Variable Universal Life Policy)

กรมธรรม์แบบ Variable Universal Life เป็นกรมธรรม์แบบตลอดชีพที่นำเอาข้อกำหนดในการเลือกชำระเบี้ยประกันภัยและการเลือกกำหนดจำนวนเงินเอาประกันภัยของแบบ Universal Life มารวมกับข้อกำหนดเรื่องการเลือกการลงทุนในบัญชีการลงทุนพิเศษของแบบ Variable Life เข้าด้วยกัน

เนื่องจากผู้ถือกรมธรรม์แบบ Variable Universal Life มีความเสี่ยงเนื่องจากการลงทุน กรมธรรม์ดังกล่าวจึงถูกจัดให้เป็นสัญญาทางด้านหลักทรัพย์ (security contracts) ซึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกากำหนดให้มีการจดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์ (Securities and Exchange Commission – SEC) และตัวแทนก็ต้องเป็นตัวแทนที่ผ่านการสอบของ National Association of Securities Dealers (NASD) จึงจะสามารถขายประกันชีวิตแบบ Variable Universal Life ได้ แต่ในประเทศแคนาดาถือว่ากรมธรรม์แบบ Variable Universal Life เป็นสัญญาประกันชีวิต ซึ่งตัวแทนไม่จำเป็นต้องมีใบอนุญาตพิเศษในการขายสินค้าประเภทนี้

กรมธรรม์แบบคุ้มครองการจำนอง (Mortgage Protection Policy)

กรมธรรม์คุ้มครองการจำนอง มีชื่อเรียกอีกหลายชื่อเช่น Mortgage Protection, Mortgage Redemption และ Home Protection เป็นรูปแบบหนึ่งของการประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลาที่กำหนดให้มีการจ่ายเงินผลประโยชน์เท่ากับจำนวนหนี้ค้างจ่ายที่ผู้เอาประกันภัยในฐานะผู้กู้ได้ไปทำการกู้เงินโดยนำสินทรัพย์ไปจำนองไว้กับสถาบันการเงิน เนื่องจากผู้กู้มีการผ่อนชำระหนี้เป็นรายงวด จำนวนหนี้จะลดลงตามลำดับตามการชำระหนี้ที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นการประกันชีวิตแบบนี้จึงเป็นการประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลาลดจำนวนเงินเอาประกันภัย(decreasing term insurance) ถ้าผู้

เอาประกันเสียชีวิตก่อนที่จะกรมธรรม์จะครบกำหนด บริษัทจะจ่ายเงินผลประโยชน์เท่ากับจำนวนหนี้คงเหลือให้กับผู้รับประโยชน์ที่ผู้เอาประกันภักษาไว้

กรมธรรม์แบบคุ้มครองการเป็นหนี้ (The Credit Life Policy)

กรมธรรม์คุ้มครองการเป็นหนี้เป็นรูปแบบหนึ่งของการประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลาที่มีการจ่ายเงินผลประโยชน์เท่ากับจำนวนหนี้ค้างจ่ายที่ผู้เอาประกันภักษาในฐานะผู้กู้ที่ได้ไปทำการกู้เงินจากสถาบันการเงินเสียชีวิตก่อนที่จะชำระหนี้ครบ เนื่องจากผู้กู้มีการผ่อนชำระหนี้เป็นรายงวด จำนวนหนี้จะลดลงตามลำดับตามการชำระหนี้ที่เพิ่มขึ้น การประกันชีวิตนี้จึงเป็นการประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลาลดจำนวนเงินเอาประกันภักษา (decreasing term insurance) กรมธรรม์นี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับการประกันคุ้มครองการจำนอง แต่แตกต่างกันที่การจ่ายเงินผลประโยชน์แทนที่จะจ่ายให้กับผู้กู้เหมือนในกรมธรรม์คุ้มครองการจำนอง กรมธรรม์แบบคุ้มครองการเป็นหนี้จะจ่ายเงินผลประโยชน์ให้กับสถาบันการเงินที่เป็นผู้ให้กู้หรือเจ้าหนี้แทน แม้ว่ากรมธรรม์แบบคุ้มครองการเป็นหนี้จะขายให้แก่ผู้เอาประกันภักษารายบุคคล แต่ส่วนใหญ่แล้ว กรมธรรม์แบบคุ้มครองการเป็นหนี้มักจะขายให้กับสถาบันการเงินเป็นลักษณะของการประกันชีวิตประเภทกลุ่ม ที่ให้ความคุ้มครองผู้กู้เงินจากสถาบันการเงินนั้นๆ

กรมธรรม์แบบคุ้มครองชีวิตร่วม (The Joint Life Policy)

กรมธรรม์แบบคุ้มครองชีวิตร่วมเป็นกรมธรรม์ที่ให้ความคุ้มครองผู้เอาประกันภักษามากกว่า 1 คน ภายใต้กรมธรรม์ฉบับเดียวกัน ส่วนใหญ่มักจะเป็นกรมธรรม์คุ้มครองผู้เอาประกันภักษา 2 คน และการจ่ายเงินผลประโยชน์จะจ่ายเท่ากับจำนวนเงินเอาประกันภักษาให้เมื่อผู้เอาประกันภักษาคคนแรกเสียชีวิต เบี้ยประกันภักษาสำหรับกรมธรรม์แบบคุ้มครองชีวิตร่วมจะขึ้นอยู่กับอายุของผู้เอาประกันภักษาทุกคน แต่จะน้อยกว่าเบี้ยประกันภักษาสำหรับการทำประกันชีวิตของผู้เอาประกันภักษาแต่ละคนแยกกันคนละกรมธรรม์

กรมธรรม์คุ้มครองรายได้หลังการเกษียณ (The Retirement Income Policy)

กรมธรรม์คุ้มครองรายได้หลังการเกษียณเป็นกรมธรรม์ประกันชีวิตรูปแบบพิเศษของแบบสะสมทรัพย์ที่อายุ 65 ปี ซึ่งมูลค่าเงินสดของกรมธรรม์จะต้องมากพอที่จะจ่ายเงินได้ประจำหรือเงินบำนาญเดือนละ 1% ของจำนวนเงินเอาประกันภักษาไปตลอดชีพ โดยมีจำนวนงวดที่จ่ายแน่นอนจำนวน 120 งวด นั่นคือบริษัทจะจ่ายเงินได้ประจำแก่ผู้เอาประกันภักษาเดือนละ 10 บาทต่อจำนวนเงินเอาประกันภักษา 1,000 บาท การสะสมเงินในกองทุนในรูปของมูลค่าเงินสดเพื่อให้เพียงพอต่อการจ่ายเงินได้ประจำตามการทรงชีพไปตลอดชีพ ณ บางจุดอาจสูงกว่ามูลค่าของจำนวนเงินเอาประกันภักษา ดังนั้น หากผู้เอาประกันภักษาเสียชีวิตก่อนที่จะเกษียณอายุ ผู้รับประโยชน์ของผู้เอา

ประกันภัยจะได้รับจำนวนเงินเอาประกันภัยหรือมูลค่าเงินสด ขึ้นกับว่าจำนวนเงินใดสูงกว่า บริษัทจะจ่ายเงินจำนวนที่สูงกว่าให้

กรมธรรม์คุ้มครองวงจรชีวิต (The Life Cycle Policy)

กรมธรรม์คุ้มครองวงจรชีวิต เป็นการประกันชีวิตที่อนุญาตให้ผู้เอาประกันสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงการประกันชีวิตตามความต้องการและความสามารถในการชำระเบี้ยประกันภัย โดยแบบประกันชีวิตเป็นการผสมระหว่างกรมธรรม์แบบตลอดชีพและแบบชั่วระยะเวลา ผู้เอาประกันภัยเพียงแต่แจ้งให้บริษัททราบถึงการเปลี่ยนแปลงจำนวนเบี้ยประกันภัย กรมธรรม์ก็สามารถจะเปลี่ยนจากแบบตลอดชีพเป็นแบบชั่วระยะเวลา ได้ตามต้องการ ผู้เอาประกันภัยที่ซื้อประกันชีวิตแบบตลอดชีพด้วยจำนวนเงินเอาประกันภัย 2,000,000 บาท สามารถที่จะขอลดจำนวนเบี้ยประกันภัยที่ต้องการชำระได้เมื่อผู้เอาประกันภัยมีความจำเป็นทางการเงินโดยจำนวนเงินเอาประกันภัยยังคงเดิม แต่มูลค่าเงินสดลดลง ซึ่งกรมธรรม์ปกติเมื่อผู้เอาประกันภัยไม่สามารถชำระเบี้ยประกันภัยได้ ผู้เอาประกันภัยต้องเลือกเงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่งซึ่งเป็นสิทธิเลือกอันไม่อาจริบได้ (nonforfeiture options)³

การประกันชีวิตแบบมีการปรับได้ (Adjustable Life)

การประกันชีวิตแบบมีการปรับได้ เป็นกรมธรรม์ที่กำหนดให้ผู้ถือกรมธรรม์สามารถปรับแบบของกรมธรรม์ได้โดยการเปลี่ยนจำนวนเงินเอาประกันภัยหรือจำนวนเบี้ยประกันภัย บริษัทจะทำการปรับรูปแบบความคุ้มครองโดยการนำเอาจำนวนเงินเอาประกันภัยและจำนวนเบี้ยประกันภัยที่ผู้เอาประกันภัยต้องการมาคำนวณหาแบบการประกันชีวิตที่เหมาะสม โดยทั่วไป กรมธรรม์ประกันชีวิตแบบปรับได้จึงมีการปรับแบบความคุ้มครองระหว่างการประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลาที่ให้ความ

³ สิทธิเลือกอันไม่อาจริบได้ หมายถึง สิทธิของผู้เอาประกันภัยที่กำหนดไว้ในกรมธรรม์ประกันชีวิตว่า เมื่อกรมธรรม์ได้เกิดมูลค่าเงินสดขึ้นแล้วและผู้เอาประกันภัยไม่ประสงค์จะชำระเบี้ยประกันภัยต่อไป ผู้เอาประกันภัยมีสิทธิที่จะเลือกเงื่อนไขต่างๆ ได้ ดังนี้

1. ขอรับมูลค่าเวนคืนกรมธรรม์ประกันชีวิตเป็นเงินสด
2. แปลงเป็นกรมธรรม์ใช้เงินสำเร็จ (การรับความคุ้มครองด้วยจำนวนเงินเอาประกันภัยที่ลดลง ผู้รับประกันภัยจะจ่ายจำนวนเงินเอาประกันภัยให้เมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิต หรือเมื่อผู้เอาประกันภัยมีชีวิตอยู่เมื่อครบสัญญา)
3. แปลงเป็นการประกันภัยขยายเวลา (การขยายความคุ้มครองแบบชั่วระยะเวลาด้วยจำนวนเงินเอาประกันภัยเท่าเดิมต่อไปอีกระยะเวลาหนึ่ง หากมีจำนวนมูลค่าเงินสดสูง อาจคุ้มครองตลอดระยะเวลาที่เหลือของสัญญาเดิม และได้รับจำนวนเงินคืนอีกจำนวนหนึ่งในวันครบสัญญา)

คุ้มครองระยะสั้นกับการประกันชีวิตแบบตลอดชีพซึ่งมีการจำกัดจำนวนงวดของการชำระเบี้ยประกันภัย

กรมธรรม์แบบตลอดชีพจ่ายเบี้ยประกันภัยเพิ่มทีละน้อย (Graded Premium Life Policy)

กรมธรรม์แบบตลอดชีพจ่ายเบี้ยประกันภัยเพิ่มทีละน้อย เป็นกรมธรรม์ที่กำหนดให้มีการจ่ายเบี้ยประกันภัยเพิ่มทีละน้อยในช่วงระยะเวลาแรกของสัญญา ประมาณ 5 ปี หลังจากนั้นจะคงระดับเดิมไปตลอดระยะเวลาของสัญญา

กรมธรรม์เพื่อความอยู่รอดของชีวิต (The Life Sustaining Policy)

กรมธรรม์เพื่อความอยู่รอดของชีวิต เป็นกรมธรรม์ที่ผู้รับประกันภัยกำหนดให้มีการจ่ายเงินจำนวน 50% ของจำนวนเงินเอาประกันภัยเพื่อให้ผู้เอาประกันภัยใช้ในการรักษาตัวเพื่อความอยู่รอดของชีวิตจากโรคที่ผู้เอาประกันภัยป่วย และจะจ่ายอีกจำนวน 50% เมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิต แต่ถ้าผู้เอาประกันภัยรักษาแล้วหาย ผู้เอาประกันภัยก็จะสามารถเรียกเก็บเบี้ยประกันภัยได้ต่อไป

กรมธรรม์คุ้มครองการคืนเบี้ยประกันภัยและจำนวนเงินเอาประกันภัยรวมกับมูลค่าเงินสด (Return of Premium and Face Amount Plus Cash Value Policies)

กรมธรรม์คุ้มครองการคืนเบี้ยประกันภัยและจำนวนเงินเอาประกันภัยรวมกับมูลค่าเงินสดเป็นกรมธรรม์ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการที่ผู้เอาประกันภัยบางส่วนไม่เข้าใจและไม่มีความรู้เกี่ยวกับหลักการของการประกันชีวิต จึงมีความต้องการที่จะได้รับผลตอบแทนคืนทั้งหมด ผู้เอาประกันภัยส่วนหนึ่งมีความเข้าใจว่าจำนวนเงินที่บริษัทสะสมไว้เพื่อเตรียมการจ่ายเงินผลประโยชน์และกำหนดไว้ในรูปของมูลค่าเงินสดที่ผู้เอาประกันภัยสามารถไถ่ถอนคืนได้ถ้าต้องการจะเวนคืนกรมธรรม์เป็นเงินคนละส่วนกับเงินผลประโยชน์เนื่องจากการตาย ดังนั้นเมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิต บริษัทจึงควรจ่ายทั้งจำนวนเงินเอาประกันภัยและมูลค่าเงินสดคืนแก่ผู้เอาประกันภัย แม้ว่าความเข้าใจดังกล่าวจะเป็นความเข้าใจที่ผิด แต่บริษัทก็ได้พยายามออกกรมธรรม์ที่กำหนดให้มีการจ่ายจำนวนเงินเอาประกันภัยรวมกับมูลค่าเงินสดให้แก่ผู้เอาประกันภัย นอกเหนือจากนี้ เพื่อให้ผู้เอาประกันภัยเกิดความสบายใจว่าจะได้รับเงินเบี้ยประกันภัยที่จ่ายมาแล้วคืนทั้งหมด ก็ได้มีการออกแบบประกันชีวิตที่กำหนดให้มีการจ่ายผลประโยชน์คุ้มครองรวมกับเบี้ยประกันภัยทั้งหมดคืนแก่ผู้เอาประกันภัยด้วย ลักษณะของการออกแบบนี้จึงเป็นเสมือนหนึ่งการเพิ่มจำนวนเงินเอาประกันภัยทุกปีๆ ละเท่าๆ กัน และเท่ากับเบี้ยประกันภัยที่ผู้เอาประกันภัยต้องจ่ายนั่นเอง กรมธรรม์ดังกล่าวจึงจัดเป็นการประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลาชนิดเพิ่มจำนวนเงินเอาประกันภัย (increasing term insurance)

สัญญาแนบท้ายกรมธรรม์ประกันชีวิต

สัญญาแนบท้ายประกันชีวิต เป็นความคุ้มครองเพิ่มเติมที่ผู้เอาประกันภัยสามารถซื้อเพิ่มเติมจากสัญญาประกันชีวิตหลักได้ บริษัทประกันชีวิตจะทำการเพิ่มความคุ้มครองให้ต่อท้ายจากกรมธรรม์มาตรฐานเพื่อทำการเพิ่มประโยชน์หรือข้อจำกัดใดๆ นอกเหนือจากกรมธรรม์มาตรฐานในประเทศสหรัฐอเมริกานิยมเรียกว่า rider แต่ในประเทศอังกฤษ นิยมเรียกว่า endorsement

สัญญาแนบท้ายการยกเว้นการชำระเบี้ยประกันภัย (Waiver of Premium for Disability Benefit Rider)

สัญญาแนบท้ายการยกเว้นการชำระเบี้ยประกันภัยเนื่องจากทุพพลภาพ เป็นสัญญาที่ให้ความคุ้มครองการยกเว้นการชำระเบี้ยประกันภัยตามกรมธรรม์ประกันภัยที่สัญญาแนบท้ายแนบอยู่ หากผู้เอาประกันภัยทุพพลภาพสิ้นเชิงถาวร หรือ สูญเสียมือ เท้า และสายตา ตั้งแต่ สองข้างขึ้นไป

สัญญาแนบท้ายแบบคุ้มครองผู้ชำระเบี้ยประกันภัย (Waiver of Premium for Payor-Benefit Rider)

สัญญาแนบท้ายแบบคุ้มครองผู้ชำระเบี้ยประกันภัย เป็นสัญญาคุ้มครองการชำระเบี้ยประกันภัยของผู้เอาประกันภัย โดยผู้เอาประกันภัยจะได้รับการยกเว้นการชำระเบี้ยประกันภัยทั้งหมด (รวมทั้งเบี้ยประกันภัยของสัญญาแนบท้ายอื่น ๆ) ตามกรมธรรม์ประกันภัยที่สัญญาแนบท้ายนี้แนบอยู่ หากผู้ปกครองของผู้เยาว์ที่เป็นผู้เอาประกันภัย ซึ่งเป็นผู้ชำระเบี้ยประกันภัยและได้รับประโยชน์ตามกรมธรรม์ประกันภัยเสียชีวิต ทุพพลภาพสิ้นเชิงถาวร หรือ สูญเสียมือ เท้า และสายตา ตั้งแต่ สองข้างขึ้นไป

สัญญาแนบท้ายแบบชั่วระยะเวลาหรือแบบเฉพาะกาล (Term Insurance Rider)

สัญญาแนบท้ายแบบชั่วระยะเวลาหรือแบบเฉพาะกาลเป็นสัญญาที่ให้ความคุ้มครองผู้เอาประกันภัยกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเสียชีวิตภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ บริษัทจะจ่ายจำนวนเงินเอาประกันภัยตามสัญญาแนบท้ายให้แก่ผู้รับประโยชน์

สัญญาแนบท้ายคุ้มครองการเจ็บป่วยครั้งสุดท้าย (Terminal Illness Benefit Rider)

สัญญาแนบท้ายคุ้มครองการเจ็บป่วยครั้งสุดท้าย เป็นสัญญาที่บริษัทตกลงจะจ่ายเงินส่วนหนึ่งของจำนวนเงินเอาประกันภัยตามสัญญาให้แก่ผู้เอาประกันภัยเมื่อผู้เอาประกันภัยเจ็บป่วยครั้งสุดท้าย และได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าจะเสียชีวิตภายในระยะเวลาไม่เกิน 12 เดือน และจะจ่ายจำนวนเงินเอาประกันภัยส่วนที่เหลือให้แก่ผู้รับประโยชน์เมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิต

สัญญาแนบท้ายคุ้มครองโรคร้ายแรง (Dread Disease Benefit Rider)

สัญญาแนบท้ายคุ้มครองโรคร้ายแรงเป็นสัญญาที่บริษัทตกลงจะจ่ายเงินส่วนหนึ่งของจำนวนเงินเอาประกันภัยตามสัญญาให้แก่ผู้เอาประกันภัยเมื่อผู้เอาประกันภัยเจ็บป่วยด้วยโรคร้ายแรงที่ระบุและจะจ่ายจำนวนเงินเอาประกันภัยส่วนที่เหลือให้แก่ผู้รับประโยชน์เมื่อผู้เอาประกันภัยเสียชีวิต ตัวอย่างโรคร้ายแรงที่บริษัทประกันชีวิตให้ความคุ้มครอง เช่น โรคกล้ามเนื้อหัวใจตายชนิดเฉียบพลัน โรคมะเร็ง โรคหัวใจขาดเลือด

สัญญาแนบท้ายคุ้มครองอุบัติเหตุ (Accidental Death and Dismemberment Benefit Rider)

สัญญาแนบท้ายคุ้มครองอุบัติเหตุเป็นสัญญาที่ให้ความคุ้มครองผู้เอาประกันภัยกรณีผู้เอาประกันภัยประสบอุบัติเหตุ ซึ่งทำให้เกิดการเสียชีวิต สูญเสียอวัยวะ หรือทุพพลภาพภายใน 180 วัน นับแต่วันที่ประสบอุบัติเหตุ

สัญญาแนบท้ายคุ้มครองสุขภาพ (Health Insurance Rider)

สัญญาแนบท้ายคุ้มครองสุขภาพเป็นสัญญาที่ให้ความคุ้มครองค่ารักษาพยาบาลกรณีผู้เอาประกันภัยได้รับบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยจนต้องเข้ารับการรักษาดังกล่าวในฐานเป็นผู้ป่วยในของโรงพยาบาล โดยคำแนะนำของแพทย์ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบโรคศิลป์

สัญญาแนบท้ายคุ้มครองค่ารักษาพยาบาลรายวัน

สัญญาแนบท้ายคุ้มครองค่ารักษาพยาบาลรายวัน เป็นสัญญาที่ให้ความคุ้มครองในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ หรือเจ็บป่วยด้วยโรคภัยไข้เจ็บจนเป็นเหตุให้ต้องเข้ารับการรักษาดังกล่าวในฐานเป็นผู้ป่วยในของโรงพยาบาล บริษัทจะจ่ายผลประโยชน์ค่ารักษาพยาบาลรายวันตามจำนวนเงินที่ระบุไว้ในกรมธรรม์และตามจำนวนวันที่เข้ารับการรักษาดังกล่าวในโรงพยาบาลแต่ไม่เกิน 500 วันต่อการบาดเจ็บหรือการเจ็บป่วยแต่ละครั้ง การจ่ายเงินผลประโยชน์นี้บริษัทจะจ่ายให้เฉพาะการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นภายหลัง 30 วัน นับแต่วันที่ออกสัญญาหรือวันที่บริษัทยอมรับการต่ออายุสัญญาแนบท้ายแล้วแต่วันใดจะเกิดขึ้นภายหลัง เว้นแต่จะได้มีการตกลงเป็นอย่างอื่น

คำศัพท์ (Key Words)

1. การประกันชีวิตประเภทสามัญ (Ordinary Life Insurance)
2. การคัดเลือกที่ขัดประโยชน์ (Antiselection หรือ Adverse Selection)
3. การประกันชีวิตประเภทอุตสาหกรรม (Industrial Life Insurance)
4. การประกันชีวิตประเภทกลุ่ม (Group Life Insurance)
5. กรมธรรม์หลัก (Master Policy)

6. ใบรับรอง (Certificates)
7. การประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลา (Term Insurance)
8. สิทธิในการต่ออายุสัญญา (Renewability)
9. สิทธิในการแปลงสัญญา (Convertibility)
10. การประกันชีวิตแบบตลอดชีพ (Whole Life Insurance)
11. การประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ (Endowment Insurance)
12. การสะสมทรัพย์แท้จริง (Pure Endowment)
13. การประกันชีวิตแบบเงินรายปี (Annuity Insurance)
14. การประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลาชนิดลดจำนวนเงินเอาประกันภัย (Decreasing Term Insurance)
15. การประกันชีวิตแบบชั่วระยะเวลาชนิดเพิ่มจำนวนเงินเอาประกันภัย (Increasing Term Insurance)
16. กรมธรรม์แบบรายได้ครอบครัว (Family Income Policy)
17. กรมธรรม์แบบคุ้มครองครอบครัว (Family Maintenance Policy)
18. กรมธรรม์แบบครอบครัว (Family Policy)
19. กรมธรรม์แบบเพิ่มความคุ้มครองหลายเท่า (Multiple-protection Policy)
20. กรมธรรม์แบบตลอดชีพดัดแปลง (Modified Life Policy)
21. ข้อตกลงในการรับประกันชีวิตโดยไม่ต้องแสดงหลักฐานด้านสุขภาพ (Guaranteed Insurability Agreements)
22. กรมธรรม์แบบคุ้มครองต้นทุนการดำรงชีพ (Cost of Living Policy)
23. หลักฐานความเป็นผู้ที่มีความสามารถทำประกันภัยได้ (Evidence of Insurability)
24. กรมธรรม์ประกันชีวิตแบบ Variable life (Variable Life Policy)
25. กรมธรรม์แบบ Universal Life (Universal Life Policy)
26. กรมธรรม์แบบ Variable Universal Life (Variable Universal Life Policy)
27. กรมธรรม์แบบคุ้มครองการจำนอง (Mortgage Protection Policy)
28. กรมธรรม์แบบคุ้มครองการเป็นหนี้ (Credit Life Policy)
29. กรมธรรม์แบบคุ้มครองชีวิตร่วม (Joint Life Policy)
30. กรมธรรม์คุ้มครองรายได้หลังการเกษียณ (Retirement Income Policy)
31. กรมธรรม์คุ้มครองวงจรชีวิต (Life Cycle Policy)

32. การประกันชีวิตแบบมีการปรับได้ (Adjustable Life)
33. กรมธรรม์แบบตลอดชีพจ่ายเบี้ยประกันภัยเพิ่มทีละน้อย (Graded Premium Life)
34. กรมธรรม์เพื่อความอยู่รอดของชีวิต (Life Sustaining Policy)
35. กรมธรรม์คุ้มครองการคืนเบี้ยประกันภัยและจำนวนเงินเอาประกันภัยรวมกับมูลค่าเงินสด (Return of Premium and Face Amount Plus Cash Value Policies)
36. สัญญาแนบท้ายประกันชีวิต (rider หรือ endorsement)
37. สัญญาแนบท้ายการยกเว้นการชำระเบี้ยประกันภัย (Waiver of Premium for Disability Benefit Rider)
38. สัญญาแนบท้ายแบบคุ้มครองผู้ชำระเบี้ยประกันภัย (Waiver of Premium for Payor-Benefit Rider)
39. สัญญาแนบท้ายแบบชั่วระยะเวลาหรือแบบเฉพาะกาล (Term Insurance Rider)
40. สัญญาแนบท้ายคุ้มครองการเจ็บป่วยครั้งสุดท้าย (Terminal Illness Benefit Rider)
41. สัญญาแนบท้ายคุ้มครองโรคร้ายแรง (Dread Disease Benefit Rider)
42. สัญญาแนบท้ายคุ้มครองอุบัติเหตุ (Accidental Death and Dismemberment Benefit Rider)
43. สัญญาแนบท้ายคุ้มครองสุขภาพ (Health Insurance Rider)
44. สัญญาแนบท้ายคุ้มครองค่ารักษาพยาบาลรายวัน (Hospital Benefit Rider)